

Petra Braunová, Nina Divíšková

NINA

*životní příběh herečky
Niny Divíškové*

*Tahle kniha je o neobyčejné cestě
jedné herečky.*

Nina Divíšková

Petra Braunová, Nina Divíšková

NINA



životní příběh herečky
Niny Divíškové

Grada Publishing

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

Nina

životní příběh herečky Niny Divíškové

Petra Braunová, Nina Divíšková

Vydala Grada Publishing, a.s.

U Průhonu 22, Praha 7

jako svou 5203. publikaci

Odpovědná redaktorka Zuzana Böhmová

Návrh a grafická úprava obálky Vojtěch Kočí

Sazba Tomáš Brejcha

Počet stran 224

První vydání, Praha 2013

Foto archiv Niny Divíškové

Foto Stanislav Cimbura, Magdalena Bláhová

Foto Vlado Bohdan – str. 168

www.petrabraunova.cz

© Grada Publishing, a.s., 2013

Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a. s.

ISBN 978-80-247-4597-8 (tištěná verze)

ISBN 978-80-247-8576-9 (elektronická verze ve formátu PDF)

ISBN 978-80-247-8577-6 (elektronická verze ve formátu EPUB)

Obsah

1	Můj táta – moje láska	13
2	Divadlo – moje touha	49
3	Moje děti – moje radost	61
4	Tři sestry	69
5	Manžel – můj osud	97
6	Fenomén Činoherní klub	121
7	Můj dům – můj domov	131
8	Přátelé	149
	A na závěr	197
	Rodinný archiv	202
	Kde jste mohli Ninu vidět	221



První návštěva u Niny byla překvapivá.
Nabídla mi tykání a zarecitovala báseň.
„Myslím, že by se to hodilo na začátek knihy,“
řekla mi a bez jediného zaváhání spustila:

„Fráňa Šrámek
Uprostřed cesty

*Ne, nenatrháš z nebe hvězd.
A přece věř, že natrháš.
V boj marný když se nevrháš,
tu za dnů vázneš v jílu cest
a večer, tiskna bradu v pěst,
svůj oheň čadit zříš a civíš v noc,
hluchého srdce nemá stráž.*

*Ať cesty nikam nevedou,
tys po nich šel a šel jsi rád,
těch cest se nesmíš, nesmíš ptát,
snad není cest, jen lidé jdou
a jedna z hvězd je vždycky tvou
a z té ti zazní odpověď,
až přestaneš se ptát...“*

Tykat osobě takového formátu není jednoduché. Nina mi pomáhala překonat ostych. Úsměvem, trpělivostí, laskavostí. Sedávala v křesle v tmavomodrém domácím obleku a celého půl roku ji nic nevyvedlo z míry.

V posledních letech vychází mnoho rozhovorů se známými umělci. Každý, kdo má jméno, má také knihu, v níž je představen ve všech svých podobách. Mám velkou radost, že konečně vychází také ta, která objevuje Ninu Divíškovou. Nina je totiž přesně tou bytostí, která má co říct a jejíž bohatý život profesní i osobní může být posilou jiným. Zním ji přes padesát let a přece v posledních letech, kdy se Nina začala objevovat ve velkých rolích v divadlech i ve filmu, v seriálu *Vyprávěj*, ale i v rozhlase, zjišťuji, že v ní stále objevuji nové tóny i to, jaká je nádherná bytost. V Činoherním klubu, kde jsem Ninu potkala ve společném angažmá, bylo tolik vynikajících herců a osobností, že jsme to považovali za běžnou normu. Ve středu pozornosti bývali spíše kolegové, bez kterých se pomalu neobešel žádný film nové vlny.

Nina tam byla po desítky let spolu s Jiřinou Třebickou, jedním z pilířů dámského souboru. Ačkoli si jí každý vážil, pozornost byla vždycky zaměřena více na jejího muže Honzu Kačera, který byl v šedesátých letech velkou hvězdou. V divadle zanechala nesmazatelnou stopu, a když v sobě po revoluci našla sílu je opustit, vypadalo to, že je její kariéra u konce. Nina však tímto činem jakoby nastartovala nové, hvězdné období, ve kterém se stala všeobecně známou a žádanou. Teď ji objevují i diváci, kteří nechodili do Činoherního klubu, a s každou novou rolí její sláva roste. Nina je pro mne jako dokonale uzrálé víno. Je krásná, hluboká, fascinující. Má svoje tajemství, moudrost i smysl pro humor. Kdykoli se objeví v nějakém filmovém či televizním díle, zjišťuji, že mi zastiňuje ostatní kolegy, že se dívám především na ni – pro krásu, kterou vyzařuje. To je výsadou každého velkého herce. Jeho vlastní vnitřní výbava obohacuje každou postavu, kterou hraje. Když se objevila v dokumentu *Neobyčejné životy* České televize, byl to jeden z nejpříťažlivějších dílů. Tam jsem si také uvědomila, jak málo známe lidi, vedle kterých celý život žijeme a myslíme si, že o nich víme

všechno. Víme, ale nevidíme to podstatné. Proto je moc dobře, že je tahle kniha na světě. Bude obohacením našich knihoven, protože Nina je obohacením našich životů.

Táňa Fischerová

[®]
Nina Divíšková mě osobně nejvíce oslovila ve filmu Petra Zelenky *Příběhy obyčejného šílenství*. Upřímně jsem se její šílené matce smála a v duchu jsem si říkala, že bych takovou ženu chtěla znát i ve skutečnosti a mít ji za přítelkyni. Absolutně mě tehdy nenapadlo, že jednoho dne budu pravidelně zvonit na zvonek domku ve Slivenci, který Nina spolu s několika zedníky postavila, stoupat po mírně potlučeném schodišti, na kterém budu podle počasí střídavě zakopávat o dětské holínky, bedýnky s mrkví, vánoční ozdoby či nasbírané šišky..., abych si pak povídala se ženou, která není vůbec šílená, je jen velmi netypická.

Mám slabost pro zajímavé a krásné ženy. Mrzí mě, že nežijeme v atmosféře první republiky, kdy ženy byly elegantní a svůdné, uměly koketovat, při rozhovoru smyslně přivírat oči a hluchá místa zakrývat kouřem z cigarety. Nina v takovém období přišla na svět. Narodila se do brněnské bohaté rodiny s vynikající pověstí a od prvních krůčků v lakovaných botkách jí byly vštěpovány zásady dobrého chování – nehledět druhému do talíře, nepomlouvat, nežvanit hlouposti. Je možné, že si proto někteří lidé, které v životě potkala, mysleli, že je přezíravá a namyšlená. Zůstala svá i přesto, že noblesu první republiky převálcovala doba budování komunismu a následná normalizace, muži vyměnili klobouky za kšiltovky a ženy uvízly v tepláčkách. Místo nedělního korzování po náměstí se národ hromadně ukládá před televizní obrazovku, v lepším případě na zahrádky chatiček rozesetých po celé republice.

Nině Divíškové zešedly vlasy, ruka s cigaretou se chvěje, pružná postava se vzdala přírodě a času, ale přesto má v očích stále to neidentifikovatelné světlo, kvůli kterému šlel režisér Jan Kačer, a které i dnes umí člověka příjemně polechtat v břiše. Žena, která žila celý život divadlem, kterému věnovala duši spíš než svému muži a dětem, která ani na okamžik

nezapochybovala o tom, že zesnulí zůstávají s námi a vedou naše kroky, která působí křehce, a přece nejde zlomit, nemá přívlastek, který by ji jednoznačně charakterizoval.

Nina je stále okouzlující a věkem uzrála jako víno. Rozumím Kačerovi, který si ji na nebi vyprosíl. Jsem pyšná na to, že mě přijala, že neodmítla mou prosbu o sepsání příběhu jejího života. Děkuji za upřímnost všem, které jsem kvůli této knize zpovídala, a za čas, který strávili nad autorizací textu. Věřím, že se mi tím pádem podařilo zaznamenat životní cestu Niny Divíškové takovou, jaká snad doopravdy byla.

Petra Braunová



1 Můj táta – moje láska (1936–1956)

Jsem na světě dlouhých sedmdesát sedm let a stále více se ujišťuju, že základem všeho je dětství. Když je vám v životě ouvej, tak se o krásné dětství opřete. Měla jsem báječné rodiče, mám báječnou sestru.

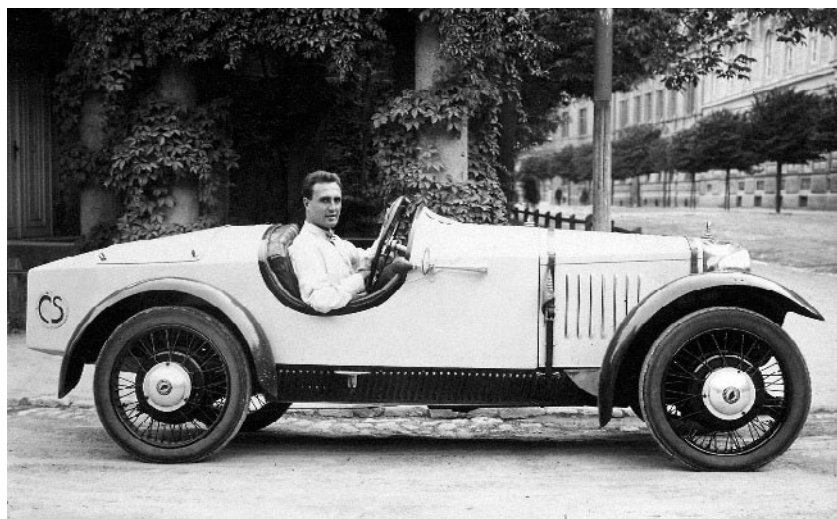
Přestože jsem se narodila dva roky před druhou světovou válkou, dětství jsem měla díky rodičům náramné. Největší vliv na mě měl táta – neuvěřitelný člověk, s obrovským smyslem pro humor, aktivní sportovec s desítkami trofejí ze všech možných vyhraných závodů, milovník žen a dětí – Karel Divíšek mladší.

Narodil se v Brně v roce 1902 Karlu Divíškovi a Marii Divíškové, za svobodna Zemanové. Dědeček Divíšek byl poštovní úředník, věrný přítel Petra Bezruče a zakladatel Českého turismu, babička Marie vášnivá sběratelka českých lidových krojů, její rodina pocházela z Mutěnic. Divíškovi byli aktivními členy mnohých sportovních klubů, které byly na začátku dvacátého století houfně zakládány, a své děti vychovávali v obdivuhodném sportovním duchu. Babička Marie byla aktivní nejen na těle, ale i na duchu, vyšívala, milovala operu a pekla vynikající cukroví.

Nikdo z mužů, které jsem za svůj život mohla poznat, se tátovi nevyrovnal, a nejspíš už ani – s prominutím – nevyrovnaná. Nikdy jsem nezažila, že by se Tunal, jak mu všichni říkali,



Obdivuhodný
Karel Divíšek mladší – Tunal



Tunal – ozdoba brněnských ulic



Tamara, pudlík Puk, Nina, Elmarita, Tunal – dodnes jsou věci v brněnské vile na svém místě

někdy chlubil. Věřím, že se na mě nebude zlobit, když se s ním teď, padesát sedm let po jeho smrti, pochlubím já.

Táta se za svůj život angažoval v mnoha sportech. Byl účastníkem vůbec prvních vytrvalostních běhů v Brně po 1. světové válce, prvních lyžařských závodů, stal se i jedním z prvních pilotů Moravského aeroklubu. Byl vášnivým motoristou, závodil na motorce, v autě, byl majitelem autoškoly. S profesorem Karlem Absolonem spolupracoval na průzkumu Moravského krasu.

Když se ve dvacátých letech minulého století profesor Absolonovi podařilo získat z fondu zlikvidované rakouské armády vyřazený vojenský skafandr, táta byl pro své plavecké schopnosti vybrán jako první, kdo prozkoumá dno podzemní říčky Punkvy. Ačkoli o tom táta nikdy nemluvil, býval využíván i bezpečnostními orgány, které potápěče potřebovaly při odhalování zločinů anebo neštěstí, která se stala pod vodní hladinou. Několikrát to byl on, kdo lovil sebevrahy, kteří svůj život ukončili skokem do Macochy.

Táta byl známým českým otužilcem, v roce 1949 zahájil první zimní sezónu otužilců v Punkvě... Na jistý vlezlý redaktorský dotaz: „Co hledáte v těch zatracených dírách?“ odpověděl: „Je to nejsportovatější sport ze všech sportů na světě, protože v tomto podnikání jsou spojeny všechny druhy různé tělesné námahy a je jistě dobrým efektem proti všem druhům sportu. Jednak proto, že má svůj účel, jednak proto, že jsou v něm všechny sporty zastoupeny. Automobilismus ve formě dopravy k jeskyním, turistika, alpinismus pomocí lan a žebřů, plavectví, a to ve vodě hodně studené, sport veslařský i uprostřed vírů a vodopádů. Při nedostatku vzduchu. Namátkou uvádím potápění. Správný jeskyňář však také musí umět fotografovat, mapovat, vrtat, střílet, stokařit, co chcete víc?“

Táta žil svůj život na plné pecky. Vzpomínám na něho jako na ohromně zábavného laskavého člověka, se smyslem pro humor, s obrovským kouzlem, kterým si podmanil všechny, kteří



První výprava pod hladinu



Tunal – muž mnoha profesí

ho poznali. Nikdy mi nepřestane chybět. Věřím, přestože ze světa náhle zmizel, že se mnou je pořád. Často se na něho obracím s prosbou o radu. Snažím se žít tak, že, až se znovu setkáme, poklepe mi na rameno a zašeptá tak, jako kdysi: „Nindě Špindě Culifindě, dobré to bylo.“

Je 12. června 1936. Brno se hází do gala, starosta Ing. Dr. Rudolf Spazier si připravuje slavnostní řeč, policejní ředitel vládní rada dr. Vladimír Kráčmar si leští boty. Hledí se starostlivě na nebe – hlavně aby při té slávě nepršelo! O den později, 13. června 1936, se brněnskými ulicemi valí davy lidí. Kdo si pospíší, má šanci vidět, jak čestná rota a představitelé města Brna před hlavním nádražím vítají českého prezidenta dr. Edvarda Beneše při jeho první návštěvě Brna poté, co byl zvolen za představitele státu. 15. června pan prezident druhým největším městem v republice zvolna projíždí, přijímá ovace a 16. června shlédne jako vrchní velitel vojsk vojenskou přehlídku a na letišti skvělé ukázky letecké akrobacie.

Stejně jako prezident, nespouští z letadel oči ani vysoký štíhlý muž s tmavými vlasy, sčesanými z čela, ostrým profilem a pronikavým pohledem. Karel Divíšek drží na rukou dvouletou dcerku Tamaru a prstem jí ukazuje podivné vrčící ptáky. Tamara krčí nos, ručkami si zacpává uši a po chvíli natahuje moldánky. Táta ji vrazí do náruče manželky. Elmarita Divíšková se usmívá, dobře ví, jak by manžel uvítal, kdyby malá tmavovlasá princezna projevila aspoň tisícinu zájmu o hlučné stroje, které krouží na nebi. Anebo ještě lépe – kdyby to nebylo děvčátko, ale chlapec. Co není – může být. Elmarita postaví Tamarku na zem. Je už těžká a Elmarita se musí hlídat. Nerada by druhé dítě porodila v osmém měsíci.

O měsíc později, v neděli 12. července 1936, se obloha zatáhla, jako by po ní pánbůh rozlil inkoust. Tentokrát na nebe zadumaně hledí Elmarita Divíšková.



Elmarita Oehlová, budoucí Divíšková

Přemýšlí, jestli nepříjemný pocit v tříselech znamená, že bude opravdu родit. Je zajímavé, jak se po dvou letech zapomenou porodní bolesti. Tanečnice Elmarita je útlá v bocích a porod je jí noční můrou. Bude dobrým zadostiučiněním, že přivede na svět kluka, kterého manžel postupně naučí plavat, potápět se, jezdit v autě a létat. Elmaritě je jasné, že prudká bolest znamená, že se na svět dere další, v pořadí už třetí silák Karel Divíšek, jinak to není možné! Ve chvíli, kdy v pravé poledne oblohu křížují blesky, v brněnské porodnici se ozve zakňourání. To poprvé zaplakala žena, kvůli které se muži budou chtít věšet. Už dvojnásobný otec Karel Divíšek je zaražený a miniaturní holčička – kvůli tomu, že měla nabeton být kluk – ještě nedostane jméno.



Nina, první okamžiky s maminkou, r. 1936

O den později hledí dvouletá modrooká Tamara na čerstvě narozenou sestřičku s nadšením v očích. Na miminko se těšila a od prvního momentu je zbožňuje. Věděla, že dostane sourozence, ale dvouletý mozek až teď chápe, co se vlastně stalo za zázrak.

„Dobytýnko!“ zvolá vesele.

Rychle přemýšlí, jak má té panence, která se krouť v krajované peřince, říkat.

„Nuna?“ pohlédne na pobledlou maminku a ta jen neurčitě pokrčí hlavou.

Tamara hledí na sestřičku jako u vytržení. Chce ji vytáhnout z postýlky a hned si ji odnést domů. Zklamaný Karel Divíšek políbí Elmaritu a s povzdychem pohladí novorozeně pod filigránskou bradičkou. Je bezradný. On, soudní znalec v oboru automobilismu a letectví, pomohl na svět dalšímu děvčátku? Ještě ke všemu takovému křehoučkému, s prstíky, které má starost uchopit, aby se nezlomily, s nosíkem jak vrabčí zobáček, s průhlednými spánky, pod kterými prosvítají modré žilky? Kde je spravedlnost?

Tunal zvedne starší Tamaru do náruče, aby se ještě jednou mohla pořádně podívat na nového člena rodiny. Kdyby se dalo pohlaví dětí naplánovat, anebo alespoň vybojovat, Karel Divíšek by měl samé bohatýry. Muž, který se stejně dobře pohybuje na suchu, ve vodě i ve vzduchu, se ve dveřích ještě jednou ohlédne na milovanou ženu a mrkne na ni. Nikde přece není psáno, že by dívky nemohly dokázat to, co chlapci. Svět ještě pocítí, co jeho dcery dovedou! Elmarita mu vrátí úsměv, ale zvednutým štíhlým prstem mu připomene: Jméno!

Elmarita svého muže miluje, ačkoli těžce stravuje, že se rád ohlédne po hezkých ženách a ony mu významný pohled opětují. Tunal má ve tváři vepsáno, že je milovník všeho nebezpečného, ale současně mu nechybí noblesa. Ve společnosti se chová jako ryba ve vodě. Má srdce dobrodruha, umí s kýmkoli navázat přátelství, často kuriózním způsobem. Díky mamince miluje hudbu, zbožňuje operu *Carmen*. Mezi jeho oblíbené zpěvačky patří Ema Destiniová. Kdysi v patnácti letech jí donesl do jednoho z brněnských hotelů kotě, a od té doby s ním tato zvláštní žena navázala přátelství. Jako vášnivá rybářka ho pozvala na Nežárku a společně chytali ryby – pro patnáctiletého dospívajícího jinocha nezapomenutelný zážitek. Tunal od té doby nevynechá jediný její koncert.

Nejmladší Divíšková je ovšem bez křestního jména i o den později.

Babička Alžběta Oehlová, říká si Elsa, maminka Elmarity, která s nimi žije v jednom domě, se zlobí: „Jméno má každá bugatka anebo aeroplán, a co dítě?“ Elsa navrhuje několik originálních jmen, sama svou dceru pojmenovala Elmarita podle Elmara Klose, s jehož maminkou se přátelila a ve stejnou dobu přivedly na svět potomka. Paní Klosová Elmara, paní Oehlová Elmaritu. „Tak už má jméno?“ útočí na zetě a na dceru. „Vždyť i ta malá má víc rozumu, než vy!“

Pravdou je, že když se rodiče nemají k činu, Tamarka svou sestřičku dál oslovuje Nuna. Karel, kterému přezdívky nejsou cizí – však mu odmalička říkají Tunal a jeho sestře Marii Puňa – si přemílá slovo nuna na jazyku. A třetí den, přes protesty, novorozená dcera konečně získává oficiální jméno: Nina Elsa Marie.

Jako by Nina tušila, že si táta přál syna, vrhá se po hlavě do všech činností, které jí nabízí. Nebojí se, když si ji táta posadí v autě na klín a nechá ji točit volantem, nemá strach, když ji hází do studené vody anebo učí šplhat. Nina tátu zbožňuje. Je dokonalý! Zvládne jakýkoli sport na světě! Nině se zdá neuvěřitelné, co táta všechno dokáže. Jezdí v autě i na motorce, plave, potápí se, zkoumá jeskyně, létá v letadle, lyžuje, boxuje, umí šermovat, bruslit... Odmalička nasbíral spoustu medailí a police se prohýbají pod získanými lesklými poháry ze všech možných závodů. Obdivují ho všichni, nejen všechny ženy široko daleko, ale i kluci ze sousedství. Dokonce si na něho hrají, běhají před domem po ulici a překřikují se: „Dneska jsem Divíšek já!“, napodobují zvuk motorky a letadla a žárlí, že takový urostlý zábavný frajer, jakým je závodník Tunal, je otcem dvou obyčejných holek.

„Kolik ti je?“ zeptá se Niny jeden z uličníků, když visí na plotě a čeká na návrat táty.